

PROJEKT INDEKS 73

Art. 73. Konstytucji RP

Każdemu zapewnia się wolność twórczości artystycznej, badań naukowych oraz ogłaszania ich wyników, wolność nauczania, a także wolność korzystania z dóbr kultury.

IDEA PROJEKTU

Indeks 73 to inicjatywa obywatelska, której celem jest obrona konstytucyjnej wolności słowa i twórczości artystycznej w Polsce. Tworzą ją artyści, kuratorzy, dziennikarze, aktywiści i prawnicy, związani ze [Stowarzyszeniem Kultura Miejska w Gdańsku](#).

Mimo likwidacji Urzędu Kontroli Publikacji i Widowisk w 1989 roku, w Polsce nadal dochodzi do ograniczania swobód obywatelskich w zakresie wolności wyrażania poglądów i twórczości artystycznej. Zmieniła się forma: miejsce oficjalnej cenzury prewencyjnej zajęła nieoficjalna cenzura represyjna, posługująca się naciskiem ekonomicznym, prawnym lub administracyjnym do tłumienia, zatrzymywania lub eliminowania tych dzieł sztuki i wypowiedzi, które nie są zgodne z ideologią polityczną, normami obyczajowymi, doktrynami religijnymi bądź polityką korporacyjną.

Jednocześnie coraz silniejsze staje się zjawisko cenzury wewnętrznej i autocenzury, która uniemożliwia powstawanie dzieł, mogących narazić autora na represje. W instytucjach publicznych i prywatnych korporacjach powstają mechanizmy kontroli treści i przekazu, które tłumią wolność tworzenia na samym początku procesu artystycznego.

W debacie publicznej brakuje rzetelnej diagnozy tego zjawiska. Co więcej, istnieje świadome przyzwolenie społeczeństwa na ograniczanie swobód obywatelskich w imię zachowania dyscypliny korporacyjnej czy dbania o dobry wizerunek pracodawcy. Niejednokrotnie także nieprzejrzyste procedury podziału środków publicznych są swoistym działaniem cenzorskim, uniemożliwiającym działania np. na polu sztuki współczesnej czy równości płci.

CELE I METODY DZIAŁANIA

Celem inicjatywy Indeks 73 jest badanie i zdefiniowanie mechanizmów ograniczania wolności i cenzury po 1989 roku oraz prowadzenie działań zapobiegających. Indeks 73 chce chronić wolność sztuki i debaty publicznej poprzez monitorowanie naruszeń artykułów 73 i 54 Konstytucji RP, prowadzenie akcji edukacyjnej w zakresie swobód obywatelskich, inicjowanie badań naukowych nad mechanizmami ograniczania wolności w sferze kultury po roku 1989 i akcji artystycznych z tym związanych.

DZIAŁANIA planowane w 2008 r. ramach projektu:

- **Portal www.indeks73.pl**

Portal dwujęzyczny (polsko - angielski) służyć będzie nie tylko dokumentowaniu konkretnych działań cenzorskich, ale też monitorowaniu procesu ich tworzenia w kontekście społecznym. Portal będzie miał charakter reporterski, tworzony przez zespół redakcyjny.

Uruchomienie portalu - luty/ marzec 2008

- **Webjournal** - trzy edycje internetowego pisma (kwiecień, czerwiec i listopad 2008), poświęconego problematyce cenzury i ograniczeń wolności twórczej.

- **Międzynarodowa konferencja (10-11.10.2008 w Gdańsku)** z udziałem socjologów, prawników, psychologów społecznych, dziennikarzy, artystów, kuratorów, politologów - podejmująca problematykę mechanizmów cenzury.

Teksty konferencyjne oraz zapis debaty opublikujemy w webjournalu (listopad 2008) oraz **w formie książki (II kwartał 2009 r.)**

- **Akcje interwencyjne i działania artystyczne**

w obronie ograniczeń wolności twórczej.

- **Porady prawne Indeksu 73**

W przypadku naruszenia art. 73 Konstytucji RP przewidujemy profesjonalną obsługę prawną. Do współpracy zaprosimy Studenckie Uniwersyteckie Poradnie Prawne oraz konstytucjonalistów z Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka.

INDEKS 73:

Lidia Makowska, lm@kulturamiejska.pl +48603656833 (kontakt)

Daniel Muzyczuk, dm@kulturamiejska.pl

Roman Pawłowski, roman.pawlowski@agora.pl

Robert Rumas, rumas.robert@gmail.com

© INDEKS 73, styczeń 2008